

tr. ř. neuplatňuje zmateční stížnost způsobem, vyhovujícím zákonu. Bez ohledu na to, že napadeným rozsudkem byla činnost stěžovatelova podřaděna skutkové podstatě zločinu podle §u 6 čís. 2 zákona na ochranu republiky, vychází při své námitce, že nalézací soud překročil při výměře trestu zákonnou sazbu trestní, z výslovného předpokladu, že skutky stěžovatelovy zakládají skutkovou podstatu mírnějšímu trestu podrobeného zločinu podle §u 6 čís. 3 nebo dokonce pouhého přestupku podle §u 24 čís. 2 téhož zákona. Bylo jí proto jako bezdůvodnou, z největší části jako podle zákona neprovedenou zavrhnouti.

Naproti tomu nelze upříti oprávnění zmateční stížnosti státního zastupitelství, spatřující právem důvod zmatku čís. 11 §u 281 tr. ř. v tom, že nalézací soud, použiv při výměře trestu ustanovení §u 55 tr. zák., snížil obžalovanému trest na svobodě pod dolejší hranici trestní sazby §u 6 čís. 2 zákona na ochranu republiky (tři léta těžkého žaláře) a uložil mu trest těžkého žaláře v trvání pouhých dvou let přes to, že podle předpisu druhého odstavce §u 28 zákona jest snížení trestu na svobodě pod dolejší hranici trestní sazby vyřoučeno mimo jiné též, jde-li o zločin §u 6 čís. 1 až 3 zákona. Názor, projevený při líčení o zmatečnících stížnostech obhájcem obžalovaného, že omezení to má při v š e c h trestných činech tam uvedených místo jen při sazbě od deseti do dvaceti let, jest zřejmě nesprávný, neboť z doslovu zákona plyne zcela jasně, že slova »při sazbě od deseti do dvaceti let« vztahují se jen na § 7 čís. 4. Výrokem o výměře trestu překročil tudíž nalézací soud svou trestní pravomoc způsobem, zakládajícím důvod zmatku, jehož se dovolává zmateční stížnost. Bylo jí proto vyhověti, zrušiti rozsudkový výrok o výměře trestu na svobodě jako zmatečný podle čís. 11 §u 281 tr. ř. a vyměřiti zároveň obžalovanému trest v mezích zákonné sazby, a to první sazby §u 6 čís. 1 odstavce třetí zákona na ochranu republiky.

Čís. 2138.

Pouze sepsání, nikoliv uveřejnění závadného článku poslancem-redaktorem jest chráněno poslaneckou immunitou (§ 24 ústavní listiny).

Soukromý obžalobce nemůže uplatňovati důvod zmatečnosti čís. 8 §u 281 tr. ř. (překročení obžaloby).

Obžaloba není vyřízena (čí. 7 §u 281 tr. ř.), nechává-li soud bez povšimnutí čin, pro který byla obžaloba vznesena.

Pokud jde o beztrestnou satiru a kdy překročení dovolené satirické kritiky jest urážkou na cti.

Skutková podstata §u 491 tr. zák. vyžaduje v subjektivním směru, by se pachatel dopustil urážlivého činu buď úmyslně, neb aspoň u vědomí, že se jím dotýká cti jiného; pokud vyvíňuje okolnost, že pachatel považoval článek za pouhou satiru.

(Rozh. ze dne 16. října 1925, Zm I 160/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost soukromého obžalobce, vyhověl však zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze

dne 15. ledna 1925, jímž byl obžalovaný podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti cti podle Šu 487, 488 a 491 tr. zák. a Šu 1 zák. ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n., uznán však vinným přečinem proti bezpečnosti cti podle Šu 491 tr. zák. a Šu 1 zák. ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek v odsuzujícím výroku a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Dle povahy věci dlužno se především obíratí námitkou, již zmáteční stížnost obžalovaného s hlediska čís. 5 Šu 281 tr. ř. vytýká rozsudku první stolice neúplnost, nejasnost a nedostatek důvodů pro výrok, že obžalovaný uveřejnil článek, o který tu jde, jakožto odpovědný redaktor periodického časopisu »Večerník P. L.«, poněvadž výtka ta je spolu povahy právní a stýká se zejména těsně s výtka, činěnou rozsudku s hlediska čís. 9 písm. b) Šu 281 tr. ř. proto, že nalézací soud přehlédl, že obžalovaný, jenž je poslancem Národního shromáždění, článek zároveň psal, jakožto pisatel článku požívá immunity a nemůže býti pro případný trestný čin, napsání článku spáchaný, stíhán, nebyv ku stíhání poslaneckou sněmovnou vydán (§ 24 ústavní listiny). Výtky ty jsou liché. Co se především týče formální stránky rozsudku, uznává rozsudek obžalovaného vinným, že jako odpovědný redaktor periodického časopisu »Večerník P. L.« uveřejnil článek blíže označený, a v důvodech rozsudkových se v té příčině praví, že obžalovaný Josef S., který je odpovědným redaktorem jmenovaného časopisu, doznal, že závadný článek sám napsal a do tisku dal. Výroky ty nejsou nejasny, nepřipouštějíce různých výkladů ani nezůstávají pochybnosti o tom, co jimi nalézací soud chtěl vyjádřiti; nejsou neúplny, neboť neponechávají nepovšimnutým žádný z podstatných výsledků hlavního přelíčení a řízení průvodního, zvláště když se obžalovaný své poslanecké immunity v první stolici nedovolával, ani se nehájil v ten smysl, že jednal nikoli ve vlastnosti odpovědného redaktora, nýbrž ve vlastnosti pisatele; výrok je též formálně bezvadně odůvodněn, neboť rozsudek odvolává se na vlastní doznání obžalovaného, že závadný článek sám napsal a do tisku dal. Po stránce hmotněprávní však výtka ty neobstojí. Dlužno zdůrazniti, že obžalovací spis vinil Josefa S-a z toho, že »uveřejňoval a rozšiřoval jako odpovědný redaktor periodického časopisu »Večerník P. L.« článek v dalším inkrimovaný. Pouze v těchto mezích bylo se nalézacímu soudu činností obžalovaného zabývati. Okolnost, že obžalovaný byl zároveň pisatelem článku, je tu trestněprávně lhostejna a rozsudek z ní ničeho nevyvozuje. O jednotnosti činu nemůže býti řeči, poněvadž napsání článku nezakládalo by samo o sobě trestného činu. Uveřejnění článku spočívalo na činnosti obžalovaného jakožto redaktora, rozhodujícího o tom, co do časopisu má přijíti, a zodpovědného v mezích zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n. za obsah časopisu. Tato jediné rozhodná stránka činnosti obžalovaného jest však výslovným ustanovením Šu 24 ústavní listiny vyňata z t. zv. poslanecké immunity. Nalézací soud nebyl proto ani povinen, obíratí se okolností, že

obžalovaný je poslancem Národního shromáždění, ani nepochybil, nevyсловiv, že stíhání Josefa S-a pro trestný čin za vinu mu kladený jest z té příčiny vyloučeno.

Zmateční stížnost soukromého obžalobce Josefa H-a vytýká rozsudku zmatečnost především proto, že prý konečným rozsudkem obžaloba nebyla vyřízena (§ 281 čís. 7 tr. ř.), dále proto, že prý napadený rozsudek oproti §§úm 262 a 263 tr. ř. obžalobu překročil (§ 281 čís. 8 tr. ř.) a konečně proto, že prý napadený výrok rozsudku je neúplný o skutečích rozhodujících (čís. 5., —stížnost cituje patrně nedopatřením čís. 4. §u 281 tr. ř.). Výtka posléze uvedená není ve stížnosti prováděna ve smyslu čís. 5 §u 281 tr. ř. Stížnost vidí neúplnost rozsudku v tom, že rozsudek obžaloby samé nevyřídil. V pravdě uplatňují nebo alespoň provádějí se tedy jen obě výtky předchozí. Z nich druhou (překročení obžaloby) soukromý obžalobce není po zákonu oprávněn uplatňovati, neboť překročením obžaloby může doznati újmy pouze obžalovaný, nikoli soukromý obžalobce; zmateční stížnost mohla by tedy býti z tohoto důvodu uplatňována jen ve prospěch obžalovaného, a takovou zmateční stížnost vznášeti dovoluje zákon (kromě obžalovaného a určitých osob jemu blízkých) sice státnímu zástupci, nikoli však obžalobci soukromému (§ 282 tr. ř.). O nevyřízení obžaloby však nemůže býti řeči. Tímto důvodem zmatečnosti trpí rozsudek, zůstavil-li nalézací soud, rozhoduje případ, bez povšimnutí čin, pro který obžaloba byla vznesena. To se v projednávaném případě nestalo. Sama zmateční stížnost — jež ostatně vykládá obžalobu způsobem, který v ní samé ani při hlavním přeličení výrazu nedošel — klade důraz na to, že obžaloba vinila obžalovaného jakožto odpovědného redaktora z toho, že uveřejnil a rozšiřoval článek, obsahující úrážky na cti, a to že I. celým tímto článkem, II. zejména však slovy »Poslanec H. . . . že se zhostí odsouzení« zejména křivě vinil soukromého obžalobce z určitého nepočetného činu, který by ho mohl v opovržení uvést nebo snížit, a vydával ho u veřejný posměch. Rozsudek zabýval se celým článkem i slovy, zejména z něho v obžalobě uvedenými, a učinil veškerý obsah článku předmětem svých jednak sprošřujících, jednak odsuzujících výroků. Jak nalézací soud obsah článku chápal, a že otázku viny co do jednotlivých částí článku rozličně rozhodl, jest otázkou právního posouzení; ani nesprávnost takového postupu a posouzení nezakládala by formálního zmatku nevyřízení obžaloby; závadný čin došel naopak rozsudkem v celém svém rozsahu vyřízení. Zmatečností z důvodu čís. 7 §u 281 tr. ř. rozsudek tedy stížen není.

Ve vývodech zmateční stížnosti zdá se spočívati také věcné uplatňování výslovně neuváděného důvodu zmatečnosti rozsudku dle čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. Málo jasné výklady zmateční stížnosti nutno doplniti z konečných návrhů soukromého obžalobce. V této spojitosti má jeho zmateční stížnost patrně ten smysl, že se soukromý obžalobce nedoráhá nápravy rozsudku v tom směru, že by ona část článku, která shledána soudem nalézacím za trestnou ve smyslu §u 491 tr. zák., podřaděna měla býti kromě toho také ještě ustanovení §u 488 tr. zák., nýbrž že mu jde jen o to, by také v oné části článku, ohledně níž vynesena byla prvou stolicí sprošřující rozsudek, ovšem ve spojitosti její

s částí zprvu zmíněnou, shledána byla skutková podstata přečinu podle §u 491 tr. zák., po případě podle §u 488 tr. zák. Soukromému obžalobci jde tedy zřejmě — nepochybně se zřetelem na ustanovení §u 19 zákona čís. 124/24 a protiváhou ke stížnosti obžalovaného co do náhrady útrat — pouze o nápravu rozsudku v části sprostující. Tato část rozsudku spočívá na právním náhledu, pokud se týče zjištění, že oba sem spadající výroky zakládaly by sice skutkovou podstatu přečinu proti bezpečnosti cti podle §§ů 487 a 488 tr. zák., že však v obou směrech je proveden ve smyslu §u 490 tr. zák. úplně důkaz pravdy, takže obžalovaný musil býti v těchto směrech podle §u 259 čís. 3 tr. ř. od obžaloby osvobozen. Proti tomuto zjištění o provedeném důkazu pravdy zmateční stížnost ničeho nenamítá. Poněvadž by pak zjištění to vzhledem ke druhému odstavci §u 491 tr. zák. krylo i skutkovou podstatu tohoto §u, kdyby ji bylo v dotyčné části článku shledávati, nemůže míti zmateční stížnost úspěchu. Bylo ji proto zavrhnouti. Vraceje se ke zmateční stížnosti obžalovaného, shledává Nejvyšší soud jako soud zrušovací bezdůvodnou výtku, činěnou rozsudku s hlediska čís. 4 §u 281 tr. ř. Návrh na provedení důkazu spisy o odsouzení soukromého obžalobce Josefa H-a pro přestupek zákona o ochraně republiky nebyl v tom smyslu a za tím účelem, jak je uveden ve zmateční stížnosti, při hlavním přelíčení vůbec podán. Návrh, v skutku podaný, nesl se jen k tomu, by bylo spisy okresního soudu pro přestupky v Praze zjištěno, že poslanec Josef H. byl skutečně pro přestupek zákona na ochranu republiky odsouzen. Návrhu tomu bylo v podstatě vyhověno přečtením výpisu z rejstříku trestního a zmateční stížnost nevytýká, že tím způsobem nebylo návrhu učiněno zadost.

Naproti tomu nelze zmateční stížnosti obžalovaného odepříti oprávněnosti, pokud napadá rozsudek s hlediska čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. Nelze jí sice přisvědčiti v tom, že nemělo dojíti k odsouzení obžalovaného pro prvou část článku, jakmile bylo vysloveno sprostění jeho ohledně skutku uvedeného v druhé části, že totiž poslanec H., byv na schůzi v T. pro potupení Československé státní vlajky interpelován, omlouval se, že prý mu onu láhev s vlajkou »strčil do ruky« nějaký dělník v sekretariátě komunistického klubu a že on ani nerozvážil, co dělá, a postavil ji na předsednickou lavici. Stěžovatel totiž míní, že prvá část článku jest pouhou satirou, pojící se na skutek uvedený v druhé části, jehož pravdivost soud sám zjišťuje, a že je proto za těchto předpokladů beztrestnou, poněvadž pouhou satiru o dokázaném skutku nelze prý podřaditi pod ustanovení trestního zákona. Než o beztrestné satire bylo by lze mluvit jen tehdy, kdyby se článek obmezoval na vytčení skutečností prokázaných a na satirické šlehy na řeč Josefa H-a jakožto — dle názoru pisatelova — pouhou výmluvu. V těchto mezích se však ona část článku, o níž jde, nepohybuje, nýbrž přivádí uvedenou omluvu Josefa H-a ve spojitost s trestním řízením, zahájeným proti němu pro ono potupení Československé státní vlajky, a uvádí ve spojitosti té ve formě pozitivního samostatného tvrzení, že se Josef H. chce vyhnouti trestní odpovědnosti za svůj čin t. zv. magorstvím, t. j. předstíráním pomatenosti mysli, že se na tento proces již připravuje tím, že se učí dělat »magora« a že mimo to chce se dovolávat svých příbuzných, mezi nimiž skutečně

případy duševní nenormálnosti jsou nápadně časté. K takovým tvrzením obžalovaného však prokázané skutečnosti nikterak neopravňovaly, obžalovaný překročil tedy hranice dovolené satirické kritiky těchto skutečností, vydává Josefa H-a u veřejný posměch; ježto pak pravdivosti těchto závadných tvrzení nedokázal, ba důkazu pravdy v tom směru ani nenabídl, byla jeho jednáním skutková podstata druhé věty Šu 491 tr. zák. po stránce objektivní naplněna.

Avšak výtkou obžalovaného, že šlo o beztrestnou satiru, jest se obrátiti i po stránce subjektivní a tu dlužno uznati, že napadený rozsudek jest po této stránce s hlediska důvodu čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. vadným. Neboť skutková podstata urážky na cti podle Šu 491 tr. zák. vyžaduje po stránce subjektivní, by se pachatel urážlivého činu dopustil buď úmyslně, nebo aspoň u vědomí, že se jím dotýká cti jiné osoby. V tomto směru však rozsudek neobsahuje vůbec žádného zjištění, nezabývá se otázkou, zda obžalovaný, považuje článek za pouhou satiru, byl si toho vědom, že se jím dotýká cti Josefa H-a, a shledává-li rozsudek přes to v činu obžalovaného skutkovou podstatu přečinu podle Šu 491 tr. zák., je tím založena zmatečnost rozsudku podle čís. 9 a) Šu 281 tr. ř.

Čís. 2139.

Zákon o tisku ze dne 17. prosince 1862, čís. 6 ř. zák. z roku 1863.

Tiskopisy (§ 4 zákona, § 39 čís. 2 zák. na ochranu republiky) jsou i proklepy na psacím stroji. Místem tisku jest tu místo, kde byly psacím strojem vyhotoveny, tiskařem jest osoba, jež je zhotovila a nakladatelem, kdo soustřeďuje ve svých rukou celkový odbyt proklepů na obecnstvo.

Pozvánky k taneční zábavě nepoživají výhody druhého odstavce Šu 9 zákona, obsahují-li kromě údajů o tom, kdo, kdy a kde zábavu pořádá, dodatek, že přístup mají jen hosté německo-arijské.

(Rozh. ze dne 16. října 1925, Zm I 588/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmatečné stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Rozsudkem okresního soudu v Chebu ze dne 14. dubna 1925, jímž byl Jindřich P. sprostěn z obžaloby pro přestupky §§ 9, 17 tiskového zákona, porušen byl zákon v ustanovení Šu 4, druhého a posledního odstavce Šu 9 a posledního odstavce Šu 17 tiskového zákona.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu v Chebu ze dne 14. dubna 1925 byl Jindřich P. sprostěn podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby, že před 26. prosincem 1924 v B. psacím strojem rozmnožil, veřejně rozdával a plakátoval návštěvní tohoto obsahu: »Deutsche Nationalsozialistische Arbeiterpartei P. Einladung zu dem am 26. Julmond 1924 abends 8 Uhr im